

fontos változtatás foglaltatik a törvényjavaslat 52. §-ában. E szerint jövőre a feljelentőt és az illető község szegényeit ezen pénzbüntetéseknek nem a fele része, hanem csakis $\frac{1}{3}$ -a fogja illetni, míg a további $\frac{1}{3}$ rész: a képezendő országos vadászati alap céljaira fog lekötteni, hihetőleg oly rendeltetéssel a vadászat érdekében, mint az országos erdei és az országos közgazdasági alapok, az erdészet illetve a mezőgazdaság céljaira.

A VI. fejezetnek új és legfőbb intézkedése az, hogy jövőre — a 42. §-ban körülírt eset kivételével — az összes vadászati kihágási esetek hivatalból üldözendők lesznek, egyébként pedig a vadászterület felügyeletével megbízott s az illető területhez tartozó vadászati jog tulajdonosa által kivétel nélkül alkalmazandó vadőr lesz a följelentésre jogosítva; végül, hogy ezen új vadászati törvény kihirdetésétől számítandó 10 év letelte után, kizárólag csak oly egyének lesznek vadőri minőségben feleltethetők és alkalmazhatók, a kik a vadőri, vagy az erdőőri vizsgát letették, kivéven a régebb idő óta alkalmazottakat, a kik ezen minőségben megmaradhatnak.

Ezekben ismertettük az új törvényjavaslat főbb változtatásait; igyekeztünk azt teljes tárgyilagossággal tenni, abban a hitben, hogy mindazok, a kik a javaslatához hozzászólnak: követni fogják példánkat.

* * *

Törvényjavaslat a vadászatról.

I. FEJEZET.

A vadászati jogról.

1. §. A vadászati jog a földtulajdonnak elválaszthatlan tartozéka.
2. §. Saját földbirtokán a tulajdonos, vagy az, a kinek az jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot az ezen törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha az:

a) egy tagban vagy összefüggésben álló részekben legalább 200 holdra terjed, holdját 1600 □ ölével számítva,*) habár több határban fekszik, vagy utak, vasutak, csatornák, folyók vagy patakok által hasíttatik is. Vizi és vasuti töltések és ezek mellett elhuzódó azon földszalagok azonban, melyek 500 (ötszáz) ölnél keskenyebbek, vagy ha 500 (ötszáz) ölnél szélesebbek is, de a nagyobb szélesség a (200) kettőszáz ölnyi hosszúságot el nem éri, ezen pontban megnevezett vadászterületek közé nem sorozhatók s illetve az ezen törvény 4. §-ában megnevezett területek állagához tartoznak.

b) Ha a földbirtok kétszáz holdnál kisebb, de kertileg műveltetik és kellő kerítéssel, vagy könnyen át nem hágható mély árokkal kellően el van zárva, belső telket, szőlőt, vagy állandó szigetet képez. Ide tartoznak még azon 200 holdnál kisebb, de be nem kerített területek is, melyeket a földművelésügyi m. kir. minister a földtulajdonos kérésére, s az illetékes törvényhatóság javaslatára, rendkívül fontos közgazdasági tekinteteből a bérbeadandó vadászterületek állagából legfeljebb 4—5 évi időtartamra kikebelezhet, s melyeken a vadászat ezen idő alatt bármikor gyakorolható.

c) Az egy tagban legalább — holdját 1600 □ öllel számított — 50 holdat tevő földbirtokok tulajdonosai, összefüggésben levő földjeikre nézve, a vadászati jog gyakorlására egyesülhetnek, a mennyiben az egyesített területek a 200—1600 □ öllel számított — holdat megütik. Az ily egyesülés útján alakult területeken azonban, a vadászati jog haszonbérbe nem adható.

3. §. Ha az iránt, hogy valamely terület a 2. §-ban körülírt területek közé tartozik-e, vagy nem s illetve vajjon a kerítés vagy árok megfelel-e azon követelményeknek, hogy a vad azon keresztül ne törhessen, vitás kérdés támad, a fölött a közgazdasági bizottság meghallgatásával a földművelésügyi m. kir. minister határoz.

4. §. A 2. §. alá nem tartozó földbirtokon és a községek tulajdonát képező területeken, az utóbbiak terjedelmére való tekintet nélkül, továbbá a 2. §. a) pontja értelmében önálló vadászati jogosultsággal nem bíró vizi és vasuti töltéseken és ezek mellett elhuzódó földszalagokon és hozzá tartozó földrészekben, s végül a bérbeadásra kötelezett területek állagából a 2. §. b) pontja.

*) Nem lenne elég itt is, mint a 4. §-ban, a rövidebb: „kat. hold“ kifejezés?
Szerk.

értelmében meghatározott időre kivett azon 200 kat. holdnál kisebb területeken, a melyek ezen időtartam alatt az idézett szakaszban körülírt kerítéssel, vagy árkolattal ellátva nem lettek, ezen kivételes időtartam lejárta után a vadászati jogot az azon egy határbeli földbirtokosok a községgel együtt legalább is 8 évi tartamra bérbe adni kötelesek; az évi haszonbér-jövedelem az illető birtokosok többsége által kijelölendő községi vagy egyéb közezlra fordítandó.

Az egy folytonosságban levő ily terület, ha az 2000 kat. holdnál nem nagyobb, egyben adandó, különben több, legalább is 2000 kat. hold részletben is adható bérbe.

A kötelező bérbeadás alól kivételnek a vízi és vasúti töltések, valamint ezek mellett elhuzódó földszalagok és hozzátartozó földek ama részei, a melyek valamely önálló vadászterületet szelnek át, illetve abba mintegy beékelve vannak, melyeken a földtulajdonos, a vadászati jogot, az önálló vadászterületen vadászatra jogosítottnak, a jelen törvény 7. §-a értelmében bérbeadni s ez vizsont bérbe venni köteles.

5. §. Ugy a külön, mint a községi vadászterületek csak fedhetlen előéletű egyéneknek adhatók bérbe. Kizáratik a bérletből mindaz, a ki az 1883. évi XXIII. t.-cz. 36. §. értelmében vadászjegyet nem kapott, vagy ha ugyanezen törvényzcikk 37. §. értelmében vadászjegyének visszaadására ítéltetett s ily jegynek megszerzésére törvényszerű jogositványt nem nyert.

Községek, mint ilyenek, vadászterületet nem bérelhetnek.

Vadásztársulatok, a melyek a vadászat okszerű gyakorlása czéljából alakulnak, jogositva vannak vadászterületek kibérlésére. Ily társulatok alapszabályait a földmivvelésügyi m. kir. minister állapítja meg.

6. §. A bérbeadásra kötelezett községi vadászterületek bérbeadásánál követendő eljárást, a földmivvelésügyi m. kir. minister által, a m. kir. belügyministerrel egyetértőleg kiadandó utasítás fogja szabályozni.

Ezen utasításban a bérbeadási feltételek kihirdetési módja és az árverési hirdetmény és a kötendő szerződés mintája is meg lesz állapítva, s a községek a bérbeadásnál ezen utasítás értelmében kötelesek eljárni.

7. §. Ha valamely bérbeadásra kötelezett területen, a vadá-

szati jog igénylő hiányában kiadható nem volna: ez esetben az ily területeken a hasznos vadra való vadászat teljesen beszüntettetik s a község a terület vadállományának óvásáról és a terület szakszerű kezeltetéséről köteles gondoskodni. Ha ily területre időközben igénylő jelentkezik, akkor a vadászati jog az előző szakaszban foglalt rendelkezések szem előtt tartásával nyilvános árverésen bérbeadandó.

8. §. Ha valamely külön vadászterületet képező nagyobb erdőterület által egy vagy több birtokosnak 1600 □ öllel számítandó 200 holdnál kisebb terjedelmű birtoka legalább három oldalról körülvéttetik, az ilyképen elszigetelt birtok tulajdonosa, a vadászati jogot az azt környező vadászterület birtokosának vagy haszonbérlejének haszonbérbe adni, ez viszont haszonbérbe venni köteles.

A barátságos egyezség létre nem jötte esetén a közigazgatási bizottság meghallgatásával a földmivelésügyi m. kir. minister határoz.

9. §. Azon községekben, hol a birtokszabályozás és az urbéri elkülönzés még nem eszközöltetett, a vadászati jog a közös legelőn, erdőkben és nádasokban a községet, azon erdőkben és nádasokban, melyek a korábbi földesur tulajdonát képezik, habár a volt urbéreseket illető fajzás vagy egyéb szolgálomakkal vannak terhelve, kizárólag a volt földesurat; irtványokon, udvartelki bérfizetés mellett birt (curiális és censuális) és egyéb urbéri természetű tartozásokkal terhelt ingatlanokon pedig, a törvényhozásnak az ily természetű viszonyok iránti további intézkedéseig a jelenlegi birtokosokat illeti.

10. §. Azon községekben, hol a birtokszabályozás és urbéri elkülönzés megtörtént és a korábbi földesur a vadászati jogot a volt urbéresek tulajdonában magának jövőre is fentartotta, az ily kikötés érvényét veszti. A volt urbéresek azonban kötelesek, ha a földesur a vadászati jog fentartásáért, akár ingatlanban, akár más módon bármi árt adott, ezen szolgálmat azon szabályok szerint megváltani, a melyek az urbéri természetű szolgálományok megváltására külön törvény által megállapítottak.

11. §. A haszonbérő a vadászati jog gyakorlatában csak ezen és a mezei rendőrségi, valamint a halászati törvény határozatai által korlátozható. A vadászat közben okozott károkat illetőleg a 12—16. §§. rendelkezései alkalmazandók.

II. FEJEZET.

A vadászok és a vadak által okozott károk megtérítéséről.

12. §. A vadászat gyakorlására jogosított vadászterületén, ezen törvény határozmányai szerint köteles megtéríteni :

a) a vadászat gyakorlása közben a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdasági és erdészeti ágakban, személyesen, vagy vadász-személyzete és vadász-vendégei által okozott károkat ;

b) szarvasok, dämvdak és mouflonok által a vetésekben, ültetvényekben, vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott minden kárt, a hegyi vidéken télen át kint hagyni szokott takarmány kivételével, ha csak ez oly kerítéssel nincs körülvéve, mely a vadat rendes körülmények között távortartani alkalmas ;

c) nyulak által gyümölcsfákban, a fák lekérgezése, illetve ágai és hajtásainak lerágása folytán okozott kárt, ha megállapítatik, hogy a kárt szenvedett a kellő védekezés foganatosítását nem mulasztotta el, illetve azt idején alkalmazta.

Ragadozó vagy kártékony állatok (22. §.) által tett károk, mivel ezen vadak a föld birtokosa által bármikor elpusztíthatók, meg nem téríttetnek.

13. §. Ha több személy jogosított ugyanegy területen a vadászatra a 12. §. *a)*, *b)*, és *c)* pontjaiban részletezett kártételekért egyetemlegesen felelősek.

A 12. §. *a)* pontja alapján kártérítésre kötelezettnek viszkerezeti joga van a kár közvetlen okozója ellen, az általános polgári jog szabványai szerint.

14. §. Ha gabonában és más mezei terményekben, melyeknek teljes értéke csak az aratás idején állapítható meg, fordulnak elő a 12. § *a)*, *b)* és *c)* pontjaiban elősorolt károsítások, akkor a kár oly terjedelemben térítendő meg, a minőnek az aratás alkalmával bizonyul. A kár vagy természetben, nagy pénzértékben teríthető meg.

15. §. A vadászok és a vadak által okozott károk [12. §. *a)*, *b)* és *c)*] megtérítése ügyében felmerült kérdések elintézése s letve a kártérítési igények tárgyalása és érvényesítése a rendes polgári bíróságok hatásköréhez tartozik.

16. §. A kártérítésre vonatkozó igényt a megkárosított a kár elkövetésétől számítandó 15 nap alatt, különbeni igényvesztés terhe alatt bejelenteni tartozik.

III. FEJEZET.

A vadászati tilalmakról.

17. §. Az általános vadászati tilalom tart február hó 1-től augusztus hó 15-ig, mely idő alatt hajtókutyákkal (kopó, taeskö, agár, komondor, vagy egyéb hajtó-ebekkel) egyáltalán nem szabad vadászni.

Ettől eltérőleg tilos a vadászat:

- a) szarvasbikára október 15-től, augusztus hó 1-ig;
- b) dambikára november hó 15-től, július hó 1-ig;
- c) szarvas- és dämvad-tehénre január hó 1-től, október 1-ig;
- d) szarvas- és dämvad borjura, özgidára (az ivarra való tekintet nélkül) január 1-től, szeptember 1-ig;
- e) öz-sutára január 1-től október 15-ig;
- f) öz-bakra január 1-től, május 1-ig;
- g) zergére december 15-től, augusztus 1-ig; zerge-gidára pedig minden időben;
- h) mouflon kosra november 15-től június 1-ig, mouflon anyákra január 1-től, október 15-ig;
- i) vadpulykákra február 1-től augusztus 15-ig;
- j) siket- és nyirfajd-kakasra június 1-től, március 1-ig; jérezékre pedig minden időben;
- k) császármadarakra december 1-től, fácánokra februar 1-től, tuzokra (ideértve a rezneket is) január 1-től augusztus 15-ig;
- l) foglyokra január 1-től, nyulakra február 1-től, augusztus 15-ig;
- m) kövi fogolyra január 1-től, szeptember 1-ig;
- n) fűrjre és harisra október 15-től, augusztus 1-ig;
- o) vadludra, minden fajta vadkaesára, vadgalambra április 1-től, vízi- és mocsári szalonkára április 15-től, július 1-ig;
- p) erdei szalonkára április 20-tól, július 15-ig;
- q) huros- és fenyves madarakra április 15-től, augusztus 1-ig;
- r) éneklő madarakra minden időben.

18. §. Minden más madárra a 19. és 21. §§-ban meghatározott kivételekkel február hó 1-től, augusztus hó 15-ig tilos a vadászat. A

tilalmi időszak alatt sem a vadak fiait elfogni, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni, vagy tojásaikat elszedni nem szabad, kivételen ez alól azon vadászatra jogosítottak, a kik vadászterületükön a tojást épp a vadtenyésztés céljából szedetik.

19. §. A madarak közül kivételt képeznek a 17. §-ban nem említett vándor- és vizimadarak, de ott, hol ez utóbbiak költenek, a párosodás és költés időszaka alatt a tilalom rájuk is kiterjed.

20. §. Tiltott időben is meg van engedve a vadászatra jogosítottnak, a területén talált idült sebzésben levő hasznos vadat ejteni. Köteles azonban a saját igazolása céljából: az elejtett vadat csonkítatlanul s az őzbakot vagy agancsárt és dambikát agancsaival, illetve az agancsárt még szemfogaival is, azon község előljáróságának, a melyhez az illető vadászterület tartozik, 24 óra lefolyása alatt átszolgáltatni.

A község előljárósága, esetleg rendőrkapitány, köteles így esetekben szakszerű lelet felvételéről gondoskodni, a vad csonkítatlan átszolgáltatásán kívül annak igazolására, hogy a kérdéses vad idült sérülésben volt-e.

Az eljárás befejezése után a vad a község szegényalapja javára értékesítendő és a mennyiben kihágás esete forogna fenn, a vad elejtője ellen a jelen törvény 43. és 45. §§-ai alapján és az 55. §. értelmében az eljárás hivatalból megindítandó.

21. §. Tiltott időszak alatt is szabad vadászni keselyűkre és sasokra, sólymokra, kányákra, vércsék, héják és ölyvek minden nemeire, valamint a nagy suholyra s végül a hollókra, szarkákra, varjúkra, verebekre és seregélyekre; a seregélyekre azonban csak szőlők és gyümölcsösökben és csakis a költés befejeztével, június 1-je után.

22. §. A ragadozó nagy kártékony állatokat, ugymint: medvét, farkast, rókát, hiuzt, vadmaeszkát, nyestet, vaddisznót, borzot, tengeri nyulat, hörcsögöt, ürgét, görényt, menyétet, nyusztot, vidrát: saját területén, mi alatt csakis az illetőnek kihatott tulajdonát vagy gazdasági bérletét képező telekrésze értendő: a birtokos bármikor elpusztíthatja azon esetben is, ha a vadászat bérbe volna adva; ha azonban a pusztításhoz fegyvert is akar használni, vagy ebeket is kíván a vadászathoz használni: erre, ez esetben a vadászatra jogosított beleegyezését tartozik kieszközölni. A tilalmi időben, hajtó-kutyák használatára jogosító engedélyeket azonban,

az ezen törvény 17. §-ában foglalt rendelkezésnél fogva: a vadászatra jogosított nem adhat.

A ragadozó és kártékony állatoknak méreggel pusztítása csak a vadászatra jogosítottnak szabad, de minden esetben csakis az illetékes közigazgatási hatóság előzetes engedélyével és az általa kijelölendő helyeken. Az eljárást a belügyi- és földmivelségi ministerek rendeleti uton fogják szabályozni.

23. §. Oly vidékeken, hol a vaddisznók nagyobb mérvű károkat okoznak, a vadászatra jogosítottak kötelesek területükön az érintett kártékony vadakat lehetőleg pusztítani. Ebbeli kötelességük teljesítésére felmerülő alapos panaszok folytán, a közigazgatási bizottság vagy annak elnöke által záros határidő kitűzése mellett figyelmeztetendők; a határidő elmulasztása esetére az érintett vadak elpusztítása a jelen törvény IV. fejezetében megállapított módon hivatalból eszközzendő.

24. §. A mennyiben valamely vidéken a szarvasok, vagy a gyümölcsstermeléssel nagyban foglalkozó határookban a nyulak annyira elszaporodnának, hogy az állomány a mező- és erdőgazdaság, illetve a gyümölcsfák tetemes károsítása nélkül fenn nem tartható, ezen két vadnemre a tilalmi idő alatt is lehet záros határidőhöz kötött kivételes lelövési engedélyért folyamodni.

Az engedélyt, ily kivételes vadlelövésre a 2. §. b) pontjában körülírt területeken a földtulajdonosnak kérelmére, egyéb területeken a vadászatra jogosítottnak kérelmére és minden esetben a vármegye első tisztviselőjének indokolt előterjesztésére, a földmivelségi minister adja meg. Ily kivételes vadlelövési engedélyek alapján elejtett vad értékesítése tárgyában a földmivelségi minister az engedélyezés alkalmával esetről esetre intézkedik.

25. §. A tilalmi időszakban, az országban honos vadakat külföldről csakis élő állapotban, tenyésztési célokra szabad behozni; lelőtt vagy letarkózott állapotban ilyeneket behozni és árulni nem szabad; tilos továbbá ugyanezen időszakban, az első 14 napot kivéve, vadat általában, vagy ha a tilalom csak némely vadra vonatkozik, ilyet szállítani, árulni, venni vagy nyilvános helyiségekben étlapra jegyezni. Ezen rendelkezésnek a szállítást szabályzó része a 32. §-ban körülírt módon elzárt helyeken bármikor lehető vadak szállítására nem vonatkozik.

A szarvas, dámvad és az őz a tilalmi időn kívül is csak akkor szállítható, ha azokon a nemzőrészek láthatóan meghagyták.

Ezen rendelkezések ellenére szállított vadak léfogalandók és a helyi szegények javára elkobzandók.

26. §. A vadászati területen talált házi macskákat és kóbor ebeket, a vadászatra jogosított, elpusztíthatja.

27. §. Szabad időben is tiltatik minden szörmés vagy szárnyas hasznos vadat törökkel, hálókkel, hurkokkal elfogni, vagy megölni, különösen tűzokokat ólmos esők alkalmával behajtani vagy agyonverni. Kivételnek a fenyvesmadarak, melyeket hurokkal és léppel fogni szabad időben megengedettik. Tilos továbbá a 2. §. b) pontjában említett területekre, a hasznos vadat csalétkkel felállításával, vagy gabona-szórással odaesalni és ily módon akárpuskával, akár más módon elejteni.

28. §. A hasznos vadak befogása csak tenyésztés céljából és csupán a vadászatra jogosítottnak, illetve azok szakértő megbízottjainak engedtetik meg.

29. §. A vadászat löfegyverrel és a nélkül gyalog, lóháton vagy szekéren, ebek használatával vagy a nélkül gyakorolható.

30. §. A vadászatra jogosítottakon kívül senkinek sem szabad a vadászterületre bármi fajú ebeket bocsátani; kivételnek a nyájőrök, kik azonban kötelesek ebeik nyakára oly nehezéket függesztetni, mely első lábaik térdein alúl 3 centiméternyi távolságra lóg alá.

31. §. A sebzett vadat idegen területen üzni nem szabad. Ha a vadászatra jogosultak vadászebei idegen területre átmennek, ott az illető vadászatra jogosult által letartóztathatók mindaddig, míg gazdáik az okozott károkért teljes elégtételt nem adtak; a kártérítés iránti követelés joga az ebek le nem tartóztathatása esetén is fenmaradván.

32. §. Kerítéssel kellőleg elzárt oly helyeken, melyeken a vad ki nem válthat, a tulajdonos vagy vadászat-bérlő a vadászatot minden időben gyakorolhatja és megengedheti.

Az ily területen, tilalmi időben lőtt vad azonban, csakis megfelelő igazolvány mellett szállítható. Ily igazolványul szolgálhatnak: az illető vadászatra jogosítottnak, vagy megbízottjának az illetékes községi előljárásság által láttamozandó bélyegmentes bizonyítványa, melyen a vad neme és mennyisége okvetlen megjelölendő.

Ily igazolvány nélkül szállított vadak, a pénzügyőrség, illetőleg vám- és adóőrség által, a helyi szegények javára elkobzandók.

IV. FEJEZET.

A hivatalból való vadásatról.

33. §. A ragadozó vadak elpusztítása végett a hivatalból való vadászatok megtartását a mutatkozó szükséghez képest esetről-esetre a közigazgatási bizottság, illetve annak elnöke engedélyezi; az engedély megadásáról az illető vadászterület tulajdonosának vagy bérlőjének egyidejűleg való értesítése mellett, egyszersmind a belügyminis-terhez azonnal indokolt jelentést tesz.

34. §. Az előző §. alapján engedélyezett vadászat megtartását az illető terület tulajdonosa vagy bérlője nem gátolhatja.

35. §. Azon esetben, ha a belügyminister arról győződnék meg, hogy valamely közigazgatási bizottság, illetve annak elnöke, a hivatalból való vadászatot alapos indok nélkül engedélyezi: az illető közigazgatási bizottságtól, a 33. §-ban körvonalazott engedélyezési jogosultság gyakorlását, rendeleti uton meghatározott időtartamra magá-hoz vonhatja.

36. §. Ily vadászatokon ragadozó vadakon kívül más vadat löni nem szabad.

A ki más vadat lö, az a további vadásztól eltiltandó s ha az elejtett vad a jelen törvény 21. és 22. §§-aiban említettek közé nem tartozik, reá a 40. §-ban megállapított pénzbüntetés alkalmazandó.

Ily hivatalos vadászaton elejtett ragadozó és du-vadok mindig azon tulajdonost vagy bérlőt illetik meg, kinek területén el-ejtettek.

37. §. Az ily vadászatoknál hajtók gyanánt közreműködni, az illető hatóság rendeletére, azon község lakói kötelesek, a melyek érdekében a vadászat tartása engedélyeztetett.

38. §. Ily vadászatok hatósági felügyelet alatt tartatnak s azokon az illető törvényhatóság főispánjának, vagy annak akadályoztatása esetében alispánjának, polgármesterének esetről-esetre szóló írásbeli meghívása mellett olyanok is részt vehetnek, kik a fegyveradóról és a vadászati adóról szóló törvény értelmében, mert vadászati jegygyel ellátva nincsenek, vadászatra jogosultsággal nem bírnak.

39. §. Oly vármegyékben, a hol a ragadozó vadak a természeti viszonyoknál fogva nagyon elszaporodnak, azok pusztítására, illetve

elejtésére, a vármegye törvényhatósági bizottsága a vármegye saját javadalmazásából, illetve a földművelésügyi minister az országos vadászati alaphól (52. §.) jutalomdíjakat (tágliaakat) állapíthat meg.

V. FEJEZET.

Vadászati kihágásokról és azok büntetéséről.

40. §. A ki a vadászatra jogosítottnak engedélye nélkül vadász: kihágást követ el, mely 20 frttól 60 frtig és ha a vadászat lóhátan történt, 40 frttól 150 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó, akkép, hogy ha a vadászat oly helyen történt, a hol szarvas, däm-vad, öz vagy zerge mint állandó vad tartózkodik: mindenkor 60 frt, illetve a lóhátan megejtett vadászatnál 150 frt pénzbüntetés szabandó ki már első izben is.

Ezen vadászati kihágás vadejtés nélkül, már az által is elkövetetik, ha valaki kellően nem igazolható esetekben, lőfegyverrel idegen vadászterületre lép. Kivételt képeznek, az erdőfelügyelő-ségi személyzet, felesketett erdőtiszték és erdőőrök, valamint általában a közrend fentartására hivatott mindazon közegek, akik az 1883. évi XXIII. t.-cz. 5. és 6. §§-ai alapján adómentes fegyverviselésre vannak feljogosítva s illetve kötelezve.

Ezen rendelkezés a közutakon való járás-kelésre nem vonatkozik.

41. §. Ha az előző szakaszban körülírt orvvadászat éjjel (télen: január, február, márczius, október, november és deczember hónapokban; reggel 8 óra előtt, vagy délután 5 óra után, nyáron: április, május, junius, julius, augusztus és szeptember hónapokban: reggel 5 óra előtt, vagy délután 8 óra után,) vagy kerített helyen vagy tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvvadász álcázva, avagy másképen ismerhetlenné téve találtatik, vagy nevét eltagadja, avagy álnévvel azt, ki tetten kapja, félrevezetni igyekszik vagy azt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ 150 frttól 300 frtig terjedhető pénzbüntetésben elmarasztalandó.

Azon felül, a mennyiben az elszámált esetek a büntető törvénykönyvekben is tiltott cselekményt képeznek, vagy ha bebizonyul, hogy az itteni, valamint a 40. §-ban elősorolt kihágások elkövetője az elejtett vadat el is tulajdonította, és így lopást is követett el, a bünvádi eljárás külön megindítandó.

42. §. Ha a vadászatra jogosítottat, vagy azt, a kinek a vadászat gyakorlására engedélyt adott, vadászterületén a földtulajdonosok valamelyike megtámadja, vagy akadályozza: annyiszor a mennyiszor: 10 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetésben elmarasztalendő.

43. §. A ki tiltott időben vadász, vagy a ki a 27. §. intézkedései ellen vét, 5 frttól 50 frtig büntetendő.

44. §. A ki az éneklő madarakat, ezeknek vagy a vadaknak fiait elfogja, ilyenekkel üzérkedik, a madarak fészkeit (kivéve a 21 és 22. §§-ban említett ártalmasokét) elrombolja, tojásait elszedi: 1 frttól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó.

45. §. A ki tiltott időben hasznos vadat lö, árul vagy vesz, ha a vad nála találtatik, a következő pénzbüntetésekben marasztalendő: szarvas- vagy dämvad-bikáért darabonkint 60 frt, szarvas- vagy dämvad-tehénért 50 frt, őzért 20 frt, fajd-, fáczán- és tuzokért 5 frt, ugy minden más vadért darabonkint 3 frt pénzbüntetésben.

Ezen kívül a lefoglalt vad a helyi szegények javára elkobzandó.

46. §. A ki a nyájörző ebekre vonatkozó intézkedés ellen vét: 1 frttól 10 frtig büntettetik.

47. §. A kinek ebe idegen vadászterületen, házaktól és tanyai telepektől vagy majorságoktól 300, közutaktól 100, illetve közhasználatban levő gyalogutaktól 50 méternél távolabbra találtatik, az eb tulajdonosa minden egyes kutyáért külön-külön 2 frttól 20 frtig, ha az eb kopó, taeskö, agár vagy más hajtó kutya: 20 frttól 50 frtig büntettetik.

Ugyanezen büntetés szabandó ki és ugyanoly módon az esetben is, ha valaki az általános tilalom idején hajtóebbel vadász (17. §.).

48. §. A ki ezen fejezet 40., 41., 43. vagy 45. szakasza alapján vadászati kihágásért elmarasztaltatik: községi terület vadászati jogának kibérléséhez való jogosultságát pénzbüntetésének lefizetése vagy szabadságvesztésének letelte után további 1 évre elveszti. Ha az eset a büntető törvény alapján is megtorlást igényelt, a büntetések kiállása után 3 évre.

49. §. A megelőző §-okban foglalt kihágások ismétlése esetében a büntetés megkétszerezendő oly módon, hogy a kiszabandó

pénzbüntetés a megelőző esetben alkalmazottnak mindig kétszeresét tegye, mely azonban a 300 forintot meg nem haladhatja. *)

50. §. Ha az ezen fejezetben elősorolt esetekben a vadállományban is kár okoztatott, a vadászatra jogosult azon kihágási bíróság előtt, mely a pénzbüntetés kiszabására illetékes, egyuttal kártérítést is követelhet, az élő vad értéke szerint.

51. §. Ha valaki egyszerre több kihágásért kerül vád alá, a pénzbüntetés minden egyes kihágásért külön szabandó ki.

Ha valaki a vadászati kihágás elkövetéséhez szolgálait vagy napszamosait használta segédekül, a segédek ellen kiszabott pénzbüntetésekért szintén felelős. Ha valaki a vadászati kihágás elkövetéséhez családtagjait, a vele közös háztartásban élőket, gyám-sága és gondnoksága alatt álló egyéneket, cselédeket, iparos és kereskedő a tanoncokat vagy munkásokat használja, az ezek ellen kiszabott pénzbüntetésekért — fizetéképtelenségük esetében — első sorban felelős. Az eljárás a 60. §-ban megszabott módon alkalmazandó.

52. §. A pénzbüntetések egy harmada mindenkor a feljelentőt illeti, egy harmada azon község szegényei javára esik, melynek határában a kihágás elkövetett, egyharmada pedig a képzendő országos vadászati alap javára fordítatik. Ezen tisztán vadászati czélokra szolgáló országos vadászati alapot, a földmivelésügyi minis-ter kezeli.

53. §. A pénzbüntetés, a vétkes fizetési képességére való tekintet nélkül szabatik ki, egyszersmind az ítéletben az eljárás tartama is meghatározandó, a mely a pénzbüntetés be nem hajt-hatása esetében fog alkalmaztatni.

Ezen átváltoztatásnál két forintot felül nem haladó pénzbüntetés helyett 6 óránál rövidebb s tizenkét óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

Két frttól tiz frtig egy napi, azonfelül pedig minden tiz frtig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapítandó meg.

Ha az elzárásban levő a pénzbüntetésnek a szenvedett elzárás által még le nem rótt részét lefizeti, azonnal szabadon bocsátandó.

*) Az 1879. évi XL. t.-cz. egyik szakasza szerint a kihágás legnagyobb pénzbüntetése a 300 frtot meg nem haladván, kérdés, hogy a 41. §. alapján elmarasztalt egyén ismétlés esetén miként volna büntetendő? K ö z l ő.

54. §. Ha valamely vidéken az orvvadászat s a vadnak tilalmi időben való lövetése igen gyakoriakká válnak, a belügyminister a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg, a közigazgatási bizottság által, az érdekelt vadászterületen vadászatra jogositottnak kérelmére vagy a nélkül is, saját kezdeményezéséből felterjesztett indokolt javaslat folytán elrendelheti, hogy azon vidéken, valamint azokon is, a hol az oroszva lőtt vad eladatni szokott: a vadak eladása, szállítása, vagy vásárlása, a vad jogos szerzését bizonyító igazolványok előmutatása mellett történjék. Ezen igazolványok bélyegmentesek.

Ily igazolványul szolgálhatnak: az eladóra vagy szállítóra nézve azon vadászati területen vadászatra jogositottnak, vagy megbízottjának az illetékes községi előljárásság által láttamozandó bizonyítványa, a kitől a vad szereztetett.

A bizonyítványon vagy szállító levélen megjelölendő a vad faja, neme és mennyisége.

VI. FEJEZET.

Az eljárásról.

55. §. Az előbbi fejezetben meghatározott büntetéseknek kiszabása végett az illetékes bíróság nemcsak a feljelentésre jogositott, illetve kötelezett vadőrök, hanem a 40., 41., 43., 44., 45., 46. és 47. §§. eseteiben a 58. §. értelmében feljelentésre kötelezettek panaszára hivatalból is tartozik eljárni.

56. §. Minden vadászterületnek vadászati jog-birtokosa vadórt köteles tartani, a ki — ha hatóságilag fel van esketve — szolgálatközben közbiztonsági közegnek tekintendő és mint ilyen, adómentes lőfegyvert viselhet.

Az ily vadőröknek hit alatt teendő vallomása teljes bizonyító erővel bír, míg annak ellenkezője be nem bizonyíttatik. A felesketett erdőőrök az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. és 38. §§-ai értelmében a vadra is felügyelni kötelesek lévén: ezek külön vadőri esküt tenni nem kötelesek s illetve vadőri eskü nélkül is felesketett vadőröknek tekintendők és minősítendők.

57. §. Az előbbi szakaszban említett vadőrök hitletételre csak akkor bocsáttathatnak, ha:

a) nagykorúak;

b) hamis eskü, hamis tanuzás, hamis vád, lopás, rablás, zsarolás, sikkasztás, zártörés, orgazdaság, csalás vagy okirathamisítás büntette vagy vétsége miatt soha büntetve nem voltak;

c) az illetékes hatóság előtt vadóri minőségük eleve bejelentetvén, e felől hivatalos bizonyítvánnyal vannak ellátva.

Ezen törvény kihirdetésétől számítandó 10 év letelte után, kizárólag csak olyan egyének lesznek vadóri minőségben feleskethetők, s illetve alkalmazhatók, kik a vadóri vizsgát letették, vagy az erdőri szakvizsga letételéről szóló bizonyítvánnyal igazolhatják azt, hogy vizsgázott vadöröknek minősíthetők. Régebb idő óta alkalmazott vadörök azonban ilyen minőségben meghagyhatók.

58. A községi előjárók és a községi egyéb hivatalos közegek, továbbá az erdőtisztek, erdő- és vadörök, mezei rendőri és közbiztonsági közegek, végre a csöszök és pásztorok: kötelesek az ezen törvény 40., 41., 43., 44., 45., 46. és 47. §§-aiban körülírt s tudomásukra jutott vadászati kihágások elkövetőit az illetékes hatóságnál feljelenteni, illetve a mennyiben a kihágás elkövetője előttük ismeretlen: azt a legközelebbi község hatóságához kísérni, hogy itt kiléte kideríttessék.

59. §. Vadászati kihágásokra nézve a hatósági illetőséget az elkövetés helye határozza meg.

Ha az elkövetés helye szerint több birói hatóság lenne illetékes, ezek közül a panaszló szabadon választhat.

60. §. Ha többen társaságban követtek el valamely kihágást, a kártérítésért egyetemleg felelősek.

A büntetés mindenik tettesre külön-külön szabandó ki.

61. §. A vadászati kihágások által okozott költségek és közvetlen károk, a mennyiben az eljárás folyama alatt bejelentetnek, a kihágás felett hozandó ítéletben megállapítandók.

Ha alapos megbíráslásuk bővebb bizonyítási eljárást igényelne s a kihágás feletti ítélet hozatalát késleltetné: a káros fél kövételével polgári perre utasítandó.

Ha panaszlott a vád alól felmentetik, költségei a magánvádlo ellen megítélendők.

62. §. Ha a vadászati kihágás miatt, a kihágási bíróságnál, a tett elkövetése napjától számítandó három hó alatt panasz vagy feljelentés nem történt, a kihágás büntethetősége elévül.

Ha azonban a büntető törvények alá tartozó eset forog fenn, az elévülési idő is a büntető törvények értelmében határozatik meg.

63. §. A vadászati kihágások elítélése ezután is az 1880. évi XXXVII. t.-cz. 41. §-a értelmében illetékes közigazgatási hatóság hatásköréhez tartozik.

A közigazgatási elbírálás alá tartozó kihágások eseteiben követendő eljárásra nézve az elébb idézett törvény 42. §-a alapján kibocsátott ministeri szabályrendelet, a törvényhozás további intézkedéseig, a vadászati kihágásokra nézve zsinórmértékül szolgál.

64. §. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. hatályon kívül helyeztetik.

65. §. A jelen törvény hatályba lépte előtt történt cselekmények, a büntetés tekintetében a korábbi törvény határozatai alá esnek.

Kártérítések tekintetében, azon igények, a melyek a régi törvény hatálya alatt kelt s felsőbb jóváhagyást nyert szerződés alapján bérbeadott vadászterületeken, ezen vadászberleti szerződések lejárta előtt felerült károsítások iránt támasztatnak, a régi törvény szerint itélendőek meg. Minden egyéb esetben ezen új törvény rendelkezései lépnek érvénybe.

66. §. Ezen törvény intézkedései alá eső rendőrhatósági, illetve kihágási ügyek a belügyi, a jogi és hatáskör-összeütkezési esetek az igazságügyi, az adó- és illetékügyek a pénzügyi, szállításra vonatkozó a kereskedelemügyi, a vadászat gyakorlására vonatkozó a földművelésügyi ministeriumok hatáskörébe utaltatnak.

67. §. Felhatalmaztatnak a belügyi, igazságügyi, pénzügyi, kereskedelemügyi és földművelésügyi ministerek, hogy az átmeneti és végrehajtási intézkedéseket rendeleti uton szabályozzák.

Jelen törvény végrehajtásával a belügyi, igazságügyi, pénzügyi, kereskedelemügyi és földművelésügyi ministerek biztatnak meg.